

พยาบาลสตรีเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญต่อระบบบริการสุขภาพ มีลักษณะการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพในระบบพลัด ต้องทำหน้าที่ทั้งบทบาทในการทำงาน และบทบาทในครอบครัวอื่นๆ ทำให้มีบทบาทที่มากเกินไป ซึ่งอาจนำไปสู่ความเหนื่อยล้าได้ ทั้งนี้ปัจจัยคัดสรรที่อาจเกี่ยวข้องกับกลไกความเหนื่อยล้าของพยาบาลสตรีได้แก่ ความเครียดในงาน คุณภาพการนอนหลับ และแรงสนับสนุนทางสังคม การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเหนื่อยล้า ความเครียดในงาน คุณภาพการนอนหลับ และแรงสนับสนุนทางสังคม ของพยาบาลสตรี และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเครียดในงาน คุณภาพการนอนหลับ และแรงสนับสนุนทางสังคม กับความเหนื่อยล้าของพยาบาลสตรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 301 ราย เป็นพยาบาลสตรีที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มหลายขั้นตอนระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนมิถุนายน 2549 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดความเหนื่อยล้า แบบวัดความเครียดในงาน แบบวัดดัชนีคุณภาพการนอนหลับของพิซเบิร์ก และแบบวัดแรงสนับสนุนทางสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและหาค่าความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเหนื่อยล้าระดับเล็กน้อย ความเครียดในงานระดับปานกลาง คุณภาพการนอนหลับระดับไม่ดี แรงสนับสนุนทางสังคมระดับสูง และพบว่าความเครียดในงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเหนื่อยล้า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ($r=0.313$, $p<0.01$) คุณภาพการนอนหลับมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเหนื่อยล้า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ($r=0.306$, $p<0.01$) และแรงสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเหนื่อยล้า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($r=-0.115$, $p<0.05$)

ผลการศึกษานี้ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดความเหนื่อยล้า เพื่อจะได้ป้องกันกลไกการเกิดความเหนื่อยล้า เพื่อให้พยาบาลสตรีมีภาวะสุขภาพที่ดี สามารถให้การพยาบาลที่มีคุณภาพ และยังเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะสุขภาพของพยาบาลสตรีต่อไป

Female nurses play an important part in the health care service system. One characteristic of nursing work is shift work. Female nurses combine their occupational role with a domestic role and this may result in role overload and the potential of fatigue. Selected factors related to the mechanism of fatigue are job stress, sleep quality, and social support. The purpose of this descriptive study was to determine level of fatigue, job stress, sleep quality, social support and correlation of job stress, sleep quality, social support to fatigue among female nurses. The subjects were 301 female nurses at Maharaj Nakorn Chiang Mai hospital. They were selected by multistage cluster sampling during May to June 2006. A questionnaire comprising of Demographic Data Form, Fatigue Questionnaire, Job Stress Measurement, The Pittsburgh Sleep Quality Index (PSQI) and Social Support Measurement were used as outcome measures. Descriptive statistics were used for data analysis. Correlations between variables were analyzed by using Pearson's product moment correlation coefficient.

The study demonstrated that the sample who had fatigue was at a minimal level, job stress was at a moderate level, sleep quality was at a poor level, social support was at a high level and the study found that job stress had a significant positive relationship with fatigue ($r=0.313$, $p<0.01$). Sleep quality had a significant positive relationship with fatigue ($r=0.306$, $p<0.01$) and social support had a significant negative relationship with fatigue ($r=-0.115$, $p<0.05$).

This study demonstrates that insight into factors which may be related to fatigue may prevent the mechanism of fatigue. The use of fatigue management may improve quality of health and work in female nurses. The results from this study can also provide baseline data for further research.